

Areth Kynsa

***A wre tas ha bras rimya
yn Kernewek Kres?***

Dr Ken George

Pennseythun Gernewek 2024

An geryow *tas* ha *bras* yn yethow Brythonek

Predennek	Bretonek	Kembrek	Kernewek Koth	Kernewek Kres	Kernewek Diwedhes
<i>*tatos</i>	<i>tad</i>	<i>tad</i>	<i>tat</i> ['ta:d]	<i>tas</i> ['ta:z]	<i>taz</i>
<i>*brasso-</i>	<i>bras</i> ['bra:z]	<i>bras</i>	<i>bras</i> ['bra:s]	<i>bras</i>	<i>braz,</i> <i>brauze</i>

Deklarya an gudynn

- /tad/ yn Hengernewek a janjyas dhe /taz/ y'n 13ves kansblydhen.
- An /-d/ levys a withas an lev; ytho *tas* yn Kernewek Kres o ['ta:z].
- An ger *bras* a'n jevo [s] yn Kernewek, Bretonek ha Kembrek Koth.
- [s] a drigas yn Kembrek, mes dos ha bos [z] yn Bretonek ha Kernewek.
- <z> a omdhiskwedhas a-dro dhe 1600, mes [z] a yll bos kottha;
ny wodhon p'eur y chanjyas [s] > [z] awos y vos skrifys <-s>.
- Wosa an chanj [s] > [z], *bras* > *braz* a rimyas gans *tas* > *taz*.
- Kyns an chanj, ny wre *bras* ['bra:s] rimya gans *tas* ['ta:z].

Alhwedh an digolm?

- Da o gans nebes skriforyon an gwariow-merkyl (dres oll BK) kavos rimyow perfyth; ny via da gansa rimya ['ta:z] ha ['bra:s].
- Ytho, mar kwren rekna niver a rimyow yntra *tas* ha *bras*, y hyll ri dhyn gidyans a-dro sonyow an geryow ma.
- Mars yw rimyow a'n par ma kemmyn, yma chons aga bos leverys gans [-'a:z] aga dew.
- Mes mars yns marnas boghes anedha, yma chons bos an leveryansow hwath ['ta:z] ha ['bra:s].

Niver a rimyow *tas - bras*

	PA	PC	RD	OM	BM	BK	CW
Niver	3	3	0	9	0	1	28
Niver yn mil linenn	1 . 4	0 . 9	0 . 0	3 . 2	0 . 0	0 . 3	11 . 0

- An niver a rimyow yw isel lowr yn pub skrif, marnas CW.
- Ytho y hevel bos an chanj ['bra:s] > ['bra:z] y'n 17ves kansblydhen.
- Ober manylyekka a dhiskwedh an keth siwyans.

An chons a dhewis an rim *tas* – *bras* (1)

- Hwath a pe an keth son gans *tas* ha *bras*, an chons a dhewis *tas* avel an kynsa ger = $124 / 359 = 0.24$.
- An chons a dhewis *bras* avel an nessa ger = $111 / 359 = 0.22$.
- Ytho an chons a dhewis *tas* ha *bras* = $0.24 \times 0.22 = 5.2\%$.
- Y'n keth maner, an chons a dhewis *bras* avel an kynsa ger ha *tas* avel an nessa ger = 5.2% .
- Ytho an chons a dhewis *tas* ha *bras* y'n dew du = 10.4%

An poll rag rymyow

A pe an keth son gans *tas* ha *bras*, y fia unn poll a eryow diworto a yllir dewis rymyow. Otta an geryow, ha'ga menowghder y'n tekstow:

TAS hag erell

bras 'trap' 3, *gas* 13, *gwlas* 59,
has 6, *kas* 'war' 26, *las* 2,
mas 90, *pras* 4, *ras* 32, *tas* 124

SOMM 359

Braster an poll yn tien = $359 + 157 = 516$

BRAS hag erell

a-has 3, *blas* 1, *bras* 'big' 111,
glas 'blue' 10, *glas* 'maw' 3,
gnas 1, *gwas* 23, *tys-ha-tas* 5

SOMM 531

An chons a dhewis an rim *tas* – *bras* (2)

	PA	PC	RD	OM	BM	BK	CW	
Niver a rimyow kevys gans geryow avel TAS - BRAS	36	68	54	92	24	118	124	
8.0% a'n re ma = niver gans <i>tas</i> - <i>bras</i> aga honan, gortosys a pe an keth son	4	7	6	10	2	12	13	
Niver gwir a rimyow <i>tas</i> - <i>bras</i>	6	6	0	18	0	0	56	

Gorfenn

- An dustuni a dhiskwedh bos *tas* ha *bras* leverys yn tihaval kyns CW.
- Hemm a skoedh an re a wra po a vynn dissernya yntredha dre skrifa *taz* ha *bras*.